

Október 24. Ráfael napja

Ráfael, a szegedi tájon Ráfel, Dány népének ajkán Ráfěj, főangyal, aki az Ószövetségben többször föltűnik. A név magyar jelentése: Isten orvossága. Szent Ráfael arkangyal, azaz Isten gyógyszere, az ifjabb Tóbiást kísérte és óvta útjaiban, apja vaksága ellen gyógyszert adott, amint az az ószövetségi Tóbiás könyvében olvasható (Tóbiás 12, 15). Így szól magáról: *Én vagyok Ráfael angyal, egy a hét közül, kik az Úr előtt állunk.*

Ráfael ezért lett az utasok, útonjárók, olykor a messze, másvilági útra készülő betegek patrónusa, ártalmatlanná tesz démont. A zsidó irodalomban mint angyalfejedelem, vagy trónálló angyal jelenik meg, így a Kumráni leletekben is. A keresztény hagyomány a főangyalok közé sorolja. Tisztelete a középkor végén, de szórványosan később is virágzott népünk körében. Egyike a hét angyalnak, aki mindig kész arra, hogy az Úr színe elé lépjen. Ünnepe régen október 24. volt, ma már Szent Mihállyal és Gábiellel együtt szeptember 29-én tartjuk.

A Batthyány-kódexben (1489) olvassuk Szent Ráfael miséjét (Missa de S. Raphaele). Eszerint, ha valaki Ráfael tiszteletére misét mond, a szegényeknek alamizsnát ad vagy ő pártfogójává választja, és minden imádságában megemlékezik róla, akkor Ráfael közbenjárásával megszabadul minden szükségétől, nevezetesen a betegségtől és szegénységtől, szorongástól és kísértéstől, ellenségeinek hatalmától, urainak haragjától, végórájában pedig az arkangyal kiragadja az ördög kezéből, és megoltalmazza.

Egy 1610-ből származó szlovák nyelvű följegyzés szerint ellenségedet úgy győzheted le, ha bükkfa levelére ezt írod: Gábiel, Ráfael és utána dobod.

Rimay János Balassi Bálintról írt gyászkölteményében az Úr Ráfael arkangyalt küldi a költő lelkéért:

Menj el te Raphael
S lelkét még aki él,
Vedd csendeszen el tőle...

Az ég megvidula,
Rajta sok tűz gyúla,
Raphael elérkezik.
Mint testi ruhából,
Minden tagjaiból
Az lélek levetkezik:
Méne fel mennyekbe,

Ábrahám kebelébe,
Kin menny megörvendezék.

A XVIII. században tervezett szekszárdi apátsági gimnázium ránk maradt pecsétjén Ráfael vezeti az ifjú Tóbiást.

Templomi nyomokra alig akadtunk. Ilyen: Szák barokk mennyezetfreskója. Steffulto (Stefultov) Arkangyalok-oltárán Ráfael szoboralakja, két oldalán Mihály és Gábor képmása. Vica két barokk oltárképe, a pesti szervita templom oltára. A győri karmelita kolostor bejárata fölött Ráfael az ifjú Tóbiással. Az arkangyal barokk köztéri szobra áll Nagyszombat városában. Piliscsaba barokk szószékén Ráfaelt látjuk Tóbiással. Ráfaelt látjuk kezében a hatalmas hallal a pestisjárványokat idéző nógrádverőcei templom főoltárán, mintegy a Gondviselés orvosságát ajánlván a híveknek.

Freskójával a budai vár egyik barokk palotájában is találkozunk a többi arkangyal társaságában: az ifjú Tóbiást Rafael kíséri, Tóbiás kezében hal, amelynek epéjével vak atyjának szemét meggyógyította. A terem másik falrészén utasként: zarándokbottal, ivókobakkal, tarisznyával és hallal tűnik föl.

Egyik soproni barokk polgárház szobájának színezett stukkós mennyezetén Tóbiás és Ráfael arkangyal fa mellett, félkörben angyalok (1735). A szövegszalagon: DER HEIL. ENGEL DES HERRN SEY BEI DIR AUF DEM WEGE U. BRINGE DICH GESUND WIEDER HEIM. Tób. 11, 12. Jellemző, hogy a ház gazdájának a század utolsó negyedében Palló Tóbiás volt a neve, aki föltételezhetően ebben a szobában született. A stukkó így szüleinek fogadalmából készülhetett. Jegyezzük meg, hogy a Sopron környéki németiség körében Tóbiás kedvelt keresztnév. Csak a híres soproni hienc mesemondóra, Kern Tóbiásra emlékeztetünk.

Németszentmihály (Rautendorf, Sanmihaiul German) templomának (1895) Ráfael arkangyal a védőszentje. A titulus megválasztásának közvetlen okát nem ismerjük. Lehetséges, hogy a falu telepés németsege Ráfaelt az útonjárók, vándorok patrónusaként ősi soron tisztelte, és új hazájában oltalma alá helyezte magát. Másfelől azonban az is közrejátszhatott, hogy a középkori eredetű falunévnek, sőt dedikációnak megfelelően, Mihálynak kellett, illetl volna az új védőszentnek is lenni. Nyilván azonban a számos környékbeli Mihály-patrocinium, illetőleg búcsú méltánylásával ajánlották a hívek egy másik főangyal oltalmába magukat.

Október 24. Ráfael napja

Írta: Benedek Csaba

2012. október 24. szerda, 00:00 - Módosítás: 2020. április 06. hétfő, 12:56

Ráfael jellemző módon vándorhajlamú cigányaink kedvelt keresztnéve. Szórványosan előfordult a szegedi táj, így főleg Újkígyós, Csanádapáca vállalkozó kedvű, boldogulást folyton kereső dohánykertészei között is. A nevet máig feltűnő sokan viselik Dány, Kóka parasztférfiai.

Forrás:

[B´lnt S´ndor ÜNNEPI KALEND´RIUM II. Szent Istv´n T´rsulat, Budapest, 1977. 397-399.](#)

[Okt´ber 24. Szent R´fael arkangyal](#)

[SZENT MIH´LY, SZENT G´BOR ´S SZENT RAFAEL F´ANGYAL](#)